

Obsah

Předmluva	3
Předmluva k 2. přepracovanému vydání	5
1 Zoologické rozřídění equidů (J. Dušek)	7
2 Vlastnosti koní (J. Dušek)	9
2.1 Morfologické vlastnosti	9
2.1.1 Posuzování vlastností koní	9
2.1.1.1 Zásady posuzování	9
2.1.2 Popis jednotlivých tělesných částí	11
2.1.3 Srst koně	24
2.1.3.1 Barvy koní	24
2.1.3.2 Odznaky	27
2.1.4 Identifikace koní	31
2.1.5 Mechanika pohybu koně	31
2.1.5.1 Pohyb koně	31
2.1.5.2 Základní chody koně	32
2.1.5.3 Charakteristiky pohybu	34
2.1.5.4 Získané chody	35
2.1.5.5 Hodnocení mechaniky pohybu	35
2.1.6 Principy hodnocení koně	45
2.1.6.1 Měření koní	46
2.1.6.1.1 Měřicí pomůcky	47
2.1.6.1.2 Zásady měření	48
2.1.6.1.3 Tělesné rozměry a jejich měření	48
2.1.6.2 Hodnocení tělesné harmoničnosti	50
2.1.6.3 Popis koní s využitím značek	51
2.1.6.4 Odhad věku koně	61
2.1.6.4.1 Hodnocení věku podle vzhledu	61
2.1.6.4.2 Hodnocení věku podle změn chrupu	62
2.2 Fyziologické vlastnosti	63
2.2.1 Konstituce	63
2.2.2 Habitus	64
2.2.3 Temperament	64
2.2.4 Charakter	65
2.2.5 Kondice	66
2.2.6 Růst a vývoj	67
2.2.7 Plodnost	67

2.2.9.1 Fyziologická výkonnostní hlediska	70
2.2.9.2 Vliv tréninku	71
2.2.10 Vyšší nervová činnost (VNČ)	71
2.2.10.1 Reflexy	72
2.2.10.2 Typy vyšší nervové činnosti	73
3 Charakteristika plemen (J. Dušek, D. Misař, J. Navrátil)	74
3.1 Pohled do minulosti	74
3.2 Směry chovu ve 20. století	75
3.3 Diferenciace plemen	77
3.3.1 Užitkové typy	77
3.3.2 Typy koní podle stupně prošlechtění	78
3.4 Charakteristika vybraných plemen koní	79
3.4.1 Skupina mongolských (stepních) koní	79
3.4.1.1 Primitivní plemena skupiny mongolských koní	80
3.4.1.2 Zušlechtěná plemena skupiny mongolských koní	81
3.4.2 Skupina východních (orientálních) koní	84
3.4.2.1 Podskupina íránských koní	84
3.4.2.2 Podskupina arabských koní	86
3.4.2.2.1 Plemena odvozená z berbersko-arabské krve	90
3.4.2.3 Plemena anglických koní	95
3.4.2.4. Podskupina tarpanovitých koní	116
3.4.3 Skupina západních (okcidentálních) koní	117
3.4.4 Skupina severských (nordických) koní	126
4 Organizace chovu koní (P. Žlumov, J. Navrátil)	131
4.1 Přehled chovatelských organizací	131
4.2 Plemenářské zákony a ustanovení	132
4.3 Ústřední evidence dovozů	133
4.4 Ochrana zdraví	134
4.5 Principy výkonnostních zkoušek	134
4.5.1 Zkoušky výkonnosti teplokrevných hřebců	135
4.5.2 Zkoušky výkonnosti chladnokrevných hřebců	135
4.5.3 Zkoušky výkonnosti hřebců a klisen starokladrubských koní	135
4.6 Označování koní	135
4.7 Plemenné knihy a jejich vedení	136
4.8 Činnost výběrové komise při selekci a zařazování koní do chovu	139
4.9 Ústavy pro chov koní, jejich minulost a současnost	141
4.9.1 Hřebčince	141
4.9.2 Hřebčiny	142
5 Plemenitba koní (J. Dušek)	146
5.1 Organismus a prostředí	146
5.1.1 Vliv prostředí na organismus	146
5.1.2 Fyziologická odezva v organismu na trénink	147
5.1.3 Dědičnost	148
5.2 Metody plemenitby - charakteristika pojmů	150
5.3 Způsoby plemenitby a jejich využití v chovu	153
5.3.1 Čistokrevná plemenitba	153
5.3.2 Liniová plemenitba	154
5.3.3 Příbuzenská plemenitba	154

5.3.4 Osvěžení krve	157
5.3.5 Křížení	157
5.3.5.1 Křížení meziplemenné	158
5.3.5.2 Křížení meziplenné	158
5.3.5.2.1 Přilítí krve	158
5.3.5.2.2 Křížení plenné - tvůrčí	158
5.3.5.2.3 Křížení vyhlazovací	160
5.3.5.2.4 Křížení užitkové	160
5.4 Plenný výběr	161
5.4.1 Plenný výběr podle plenného standardu	161
5.4.2 Plenný výběr podle pohlavního výrazu	161
5.4.3 Plenný výběr podle exteriéru a barev	161
5.4.4 Plenný výběr podle zdraví	161
5.4.5 Plenný výběr podle výkonnosti	162
5.5 Rodokmenová hodnota	162
5.6 Dědičnost vlastností	164
5.6.1 Dědičnost tělesných a užitkových vlastností	164
5.6.2 Dědičnost barev	167
5.6.3 Dědičnost vad	169
5.7 Postupy zušlechťování.....	170
5.8 Hodnocení plenníků	173
5.8.1 Obecná charakteristika způsobů testace.....	173
5.8.2 Vývojové tendence v testaci plenníků.....	175
5.9 Uplatňování některých hledisek v plennitbě.....	176
5.9.1 Fenotypové a genotypové korelace	177
5.9.1.1 Fenotypové korelace	177
5.9.1.2 Genotypové korelace	178
5.9.2 Chovný program	179
5.9.3 Přípravný plán	180
6 Reprodukce (Z. Müller)	182
6.1 Pohlavní cyklus klisny	182
6.1.1 Hlavní zásady řízení pohlavní činnosti klisny	182
6.2 Možnosti umělého ovlivnění pohlavního cyklu	183
6.3 Připouštění klisen	184
6.4 Transfer embryí	186
6.5 Manipulace na embryích koní	187
6.6 Metody zjišťování gravidity	188
6.7 Porod hříbete	189
7 Odchov hříbat a jejich hodnocení (J. Dušek)	191
7.1 Růst a vývoj.....	191
7.1.1 Prenatální vývoj	191
7.1.2 Postnatální vývoj	195
7.2 Charakteristika růstu a vývinu hříbat	196
7.3 Kontrola růstu a vývinu	197
7.4 Odchov hříbat	206
7.4.1 Odchov hříbete pod klisnou	206
7.4.2 Odstav hříbat	208
7.4.3 Hříbárna a její funkce	208
7.4.4 Odchov hříbat po odstavu	209

7.4.5 Řízený pohyb hřibat	210
7.4.6 Výběr mladých koní do výcviku	210
8 Pastva hřibat (J. Dušek)	212
8.1 Způsoby pastvy	212
8.2 Jak paseme	212
8.3 Potřeba pastevní plochy	214
8.4 Ekonomický význam zelené píče při odchovu hřibat	214
8.5 Ohrazení pastvin	214
8.6 Agrotechnika pastvin	215
8.7 Výpočet pastevních ploch při dehelmintaci pastvin	215
9 Etologie (J. Dušek)	217
9.1 Smyslové orgány	218
9.1.1 Zrak	218
9.1.2 Sluch	218
9.1.3 Čich	219
9.1.4 Hmat	219
9.1.5 Instinkty	219
9.2 Hlediska na biorytmy	220
9.3 Orientace a paměť	221
9.4 Společenské projevy koní	222
9.5 Bojovnost	224
9.6 Dorozumívání	225
9.7 Vzájemné vztahy koní a vztahy ke zvířatům	226
9.8 Vůle koně	226
9.9 Odpočinek a spánek	227
9.10 Stres	227
10 Psychologická hlediska, inteligence koní (J. Dušek)	229
10.1 Pojetí psychologie v minulosti	229
10.2 Psychika koní, podněty strachu	229
10.3 Psychologické aspekty ve výcviku koně	230
10.3.1 Hlediska na intelekt koně	231
10.3.2 Hodnocení významu VNC	233
10.4 Praktické poznatky psychologie v chovatelské praxi	234
11 Výživa koní (V. Tluchoř, J. Navrátil)	238
11.1 Úvod	238
11.2 Trávicí ústrojí a fyziologie trávení	238
11.3 Význam a potřeba živin	240
11.3.1 Voda	240
11.3.2 Dusíkaté látky	240
11.3.2.1 Dusíkaté látky bílkovinné povahy	240
11.3.2.2 Dusíkaté látky nebílkovinné povahy	242
11.3.2.3 Stravitelnost dusíkatých látek	242
11.3.2.3.1 Potřeba SNLk u jednotlivých kategorií koní	243
11.3.2.3.2 Potřeba SNLk pro růst a vývin koně	243
11.3.2.3.3 Potřeba SNLk při pracovním zatížení	244
11.3.2.3.4 Potřeba SNLk v březosti	245
11.3.2.3.5 Potřeba SNLk v laktaci	245

11.3.3 Organické živiny neobsahující dusík	246
11.3.3.1 Bezdušičkaté látky výtazkové	246
11.3.3.2 Tuky	246
11.3.3.3 Vlákna	246
11.3.3.4 Energie a energetická potřeba jednotlivých kategorií koní	247
11.3.3.4.1 Požadavek energie pro záchovu	249
11.3.3.4.2 Požadavek energie při pracovním zatížení	249
11.3.3.4.3 Potřeba energie v březosti	251
11.3.3.4.4 Potřeba energie v laktaci	251
11.3.3.4.5 Potřeba energie na růst	251
11.3.4 Minerální látky	251
11.3.5 Vitaminy	254
11.4 Krmiva	256
11.4.1 Objemná krmiva	256
11.4.1.1 Zelená píče	256
11.4.1.2 Okopaniny	257
11.4.1.3 Suchá píče	258
11.4.2 Jadrná krmiva	259
11.4.2.1 Obiloviny	259
11.4.2.2 Krmné směsi	260
11.4.3 Minerální krmné přísady	261
11.4.3.1 Vápenaté minerální krmné přísady	261
11.4.3.2 Vápenatofosforečné minerální krmné přísady	261
11.4.3.3 Kombinované minerální krmné přísady	263
11.5 Technologie výživy a krmění koní	263
11.5.1. Základy správné techniky krmění	264
11.5.2 Chovné klisny	264
11.5.3 Příprava na březost	265
11.5.4 Příprava na porod	265
11.5.5 Období laktace	265
11.5.6 Hříbata a mladí koně	266
11.5.7 Koně v období výcviku a tréninku	267
11.5.8 Výživa sportovních a dostihových koní	268
11.5.8.1 Technologie krmění před závodem	269
11.5.8.2 Trendy ve výživě sportovních koní	270
11.5.8.3 Krmění po závodu – zátěži	270
11.5.9 Krmění pracovních (tažných) koní	270
11.6 Shrnutí poznatků	271
12 Technologie chovu a zoohygienu (P. Žlumov, J. Navrátil)	289
12.1 Čištění a ošetřování srsti	289
12.2 Mytí, koupání a plavení (brodění) koní	290
12.3 Přikrývání koní	290
12.4 Stříhání srsti	291
12.5 Ochrana proti hmyzu	291
12.6 Podestýlání	291
12.7 Ošetřování končetin a kopyt	291
12.8 Stáj	292

13 Výcvik koně a jezdce a jejich vybavení (P. Žlumov)	297
13.1 Výstroj koně a jezdce	297
13.1.1 Výstroj jezdce	297
13.1.2 Výstroj koně	299
13.1.2.1 Uzdění	299
13.1.2.2 Sedlo	300
13.1.2.3 Postroje	301
13.1.3 Ošetřování a péče o sedlový materiál a postroje	304
13.2 Výcvik jezdce	305
13.2.1 Uzdění a sedláni koně	305
13.2.2 Sed jezdce	305
13.2.3 Dorozumívací prostředky	309
13.2.4 Zapřahání koní	309
13.3 Výcvik koní (remont)	310
13.3.1 Uzdění remonty	310
13.3.2 Lonžování remonty	312
13.3.3 Obsedání remonty	314
13.3.4 Práce v terénu	316
13.3.5 Výběr koně pro jednotlivé jezdecké disciplíny	317
13.3.6 Výcvik koně ve voze	318
14 Výkonnost koní (J. Dušek)	319
14.1 Charakteristika výkonnosti	319
14.2 Hodnocení výkonnosti	321
14.2.1 Hodnocení výkonnosti tažných koní	321
14.2.2 Hodnocení výkonnosti sportovních a dostihových koní	325
14.2.3 Zkušební systémy pro teplotkrevné a chladnokrevné koně	326
14.2.4 Testace výkonnosti ostatních plemen	331
14.3 Bodování vlastností při výkonostních zkouškách	332
14.4 Hodnocení fyziologického stavu koní	333
14.5 Významové podíly jednotlivých vlastností v celkovém hodnocení při výkonostních zkouškách	337
14.6 Optimální tělesná stavba sportovních koní	338
15 Dostihy a jejich význam (D. Misař)	342
15.1 Vznik a vývoj dostihů jako speciálních výkonostních zkoušek koní	342
15.2 Dostihové soustavy a jejich funkce	343
15.2.1 Základní skupiny dostihů	344
15.2.1.1 Dostihy koní stejného věku	344
15.2.1.2 Dostihy koní rozdílného věku	344
15.3 Mezinárodní dostihy a jejich význam	346
15.4 Překážkové dostihy	346
15.5 Organizace cvalových dostihů v ČR	348
15.6 Dostihová pravidla	349
15.7 Dostihová závodiště a dostihové dráhy	350
15.8 Příprava koně k dostihu	351
15.8.1 Rychlost anglického plnokrevníka v rovinových dostizích	352
15.9 Klusácké dostihy	355

16 Jezdecký sport (P. Žlumov)	358
16.1 Skokové soutěže	358
16.2 Všestrannost (military)	359
16.3 Drezurní soutěže	361
16.4 Závodní spržení	362
17 Podkovářství (J. Rajman)	363
17.1 Charakteristika podkovy	363
17.2 Popis podkovy	363
17.3 Prohlídka koně před podkováním	365
17.4 Úprava kopyta a podkovy	365
17.5 Vlastní podkování	365
17.5.1 Obnova podkování	365
17.5.2 Nepříznivý dopad podkování na kopyto	366
17.5.3 Pravidelná péče o kopyta	366
17.6 Kopyto jako anatomický útvar	367
17.7 Kopytní rohové pouzdro	368
17.8 Pravidelná kopyta	368
17.9 Nepravidelná kopyta	368
17.10 Znaky zdravého kopyta	369
17.11 Podkování nepravidelných kopyt	369
17.12 Nepravidelný chod - popis a podkování	370
17.13 Kopyta nemocná a chorobně změněná	371
17.14 Podkování koní pro speciální účely	374
18 Základní pravidla bezpečnosti práce a přeprava koní (P. Žlumov, J. Navrátil)	376
18.1 Základní pravidla bezpečnosti práce při výcviku a v chovu koní	376
18.2 Zásady welfare a ochrany zdraví v chovu koní	377
18.3 Dopink koní	377
18.4 Přeprava koní	378
19 Nejzávažnější nemoci a zlovyky koní (V. Tluchoř, J. Navrátil)	380
19.1 Nakažlivé nemoci koní	381
19.2 Nenakažlivé nemoci koní	383
19.2.1 Koliky	383
19.3 Nemoci oběhového ústrojí	385
19.4 Parazitární onemocnění	385
19.4.1 Parazitózy kůže	385
19.4.2 Parazitózy trávicího ústrojí	386
19.5 Onemocnění pohybového ústrojí	386
19.6 Zlovyky koní	386
19.7 Další vady koní	387
19.8 Ochrana před nemocemi	388
19.9 První pomoc při úrazech a onemocněních koní	388
Důležité adresy (J. Navrátil)	389
Informace o školách a učebních oborech souvisejících s chovem koní (J. Navrátil)	391
Seznam literatury	391